

Vastaus Jouko Jääskeläisen ja 15 muun valtuutetun aloitteeseen lasten kotihoidon tuen korottamisesta ja tuen maksuajan pidentämisestä

VD/4978/00.02.00.03/2021

KK/MM/EJ

Jouko Jääskeläinen ja 14 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaan kaupunki on useammassa vaiheessa leikannut ja kaventanut lasten kotihoidon tuen Vantaa-lisää. Tällä hetkellä sitä maksetaan vain siihen asti, kun lapsi täyttää puolitoista vuotta.

Esitämme, että Vantaa korottaa ensi vuodelle tuen tälle vuodelle leikattua tasoa ja ulottaa sen koskemaan alle kaksivuotiaita lapsia.

Kotihoidon tuki ei passivoi vanhempia. Lapsia hoitavat äidit ja isät ovat usein juuri yhteiskunnan kaikkein aktiivisinta väkeä. He vain tarvitsevat erilaisia joustavia vaihtoehtoja lastensa hoidon järjestämisessä. Joskus siihen soveltuu parhaiten kotihoidon tuki, jolla voidaan maksaa myös muun kuin oman äidin tai isän suorittamaa hoitoa perheelle soveltuvimmalla tavalla.

Syrjäytymisvaarassa olevien maahanmuuttajien perheiden kohdalla on perusteltua samalla huolehtia oman ja suomen/ruotsin kielen oppimisesta ja työelämän valmiuksista.

Tutkimusta kotihoidon tuen vaikutuksista Vantaalla on tehty niukasti. On syytä tutkia tarkemmin tuen esitetyn korotuksen ja maksuajan pidennyksen vaikutuksia ja olla valmiita tuen jatkamiseen aina kolmeen ikävuoteen asti. Samalla on syytä keventää Vantaa-lisän saamisen ehtoa, että muita perheen lapsia ei saa olla kaupungin järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Päättäjien tehtävänä on tukea perheiden valintoja, ei päättää niistä valmiiksi.”

Kaupunginvaltuusto 20.5.2021 § 20

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Nykytila

Lakisääteinen lasten kotihoidontuen hoitoraha on vuonna 2022 perheen yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 350,27 euroa/kk, muista alle 3 vuotiaista 104,86 e/kk/lapsi ja 3-vuotta täyttäneistä alle kouluikäisistä sisaruksista 67,38 e/kk/lapsi. Hoitorahaa täydentää hoitolisä, jota voidaan maksaa perheen koko ja bruttotulo huomioiden 0–187,45 e/kk.

Lakisääteisten tukien lisäksi Vantaa maksaa kuntalisää vanhempainrahakauden päättymistä seuraavan kuukauden alusta lukien perheen nuorimmasta lapsesta 160 euroa/kk siihen asti, kunnes lapsi täyttää 1 vuotta 6 kuukautta. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on päättänyt kuntalisän lakkauttamisesta 1.8.2022 alkaen (24.1.2022 § 7).

Perhevapaaudistus

Perhevapaaudistus tulee voimaan 1.8.2022. Uudistus muuttaa nykyistä kotihoidontukijärjestelmää. Jos lapsen laskettu aika on 4.9.2022, tai adoptiolapsi otetaan hoitoon 31.7.2022 tai sen jälkeen, perhe saa vanhempainpäivärahoja 1.8.2022 lähtien uuden lain mukaisesti. Jos perhe on alkanut saada vanhempainpäivärahoja aiemmin, niitä ei 1.8.2022 muuteta uuden lain mukaisiksi.

Uuden lain mukaan Kela maksaa raskausrahaa 40 arkipäivän ajalta. Vanhempainrahakausi alkaa heti raskausrahakauden jälkeen. Vanhempainrahakausi kestää 320 arkipäivää. Jos lapsella on kaksi vanhempaa, päivät jaetaan tasan kummankin vanhemman kesken. Osan vanhempainrahapäivistä voi luovuttaa toiselle pidettäväksi. Vanhempainrahaa voi pitää joustavasti vanhemman haluamina ajankohtina siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta.

Työnantajalla voi olla oikeus rajoittaa vanhempainvapaajaksoja. Jos työnantajalle sopii, vanhempi voi käyttää vanhempainrahaa lyhyissäkin jaksoissa tai jopa yksittäisinä päivinä. Vanhempi voi myös olla töissä osa-aikaisesti ja saada samalle ajalle vanhempainrahan osittaisena. Vanhempainrahan määrän laskutapa ei muutu perhevapaaudistuksessa.

Perhevapaaudistuksella lisätään perheiden valinnanmahdollisuuksia. Se mahdollistaa kotihoidon ja varhaiskasvatuksen asiakkuuden vuorottelun perheelle sopivissa jaksoissa aina siihen asti, kun lapsi täyttää 2 vuotta. Varhaiskasvatuspaikka säilyy myös perhevapaaajaksojen aikana, mikäli poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa.

Tietoa tukien käytöstä

Kansaneläkelaitoksen vuonna 2019 julkaiseman Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 14 mukaan (Lastenhoidon tukien vaikutus äitien osallistumiseen työmarkkinoille) pienet kotihoidon tuen kuntalisät eivät vaikuttaneet äitien päätöksiin. Jos kuntalisä oli alle 100 euroa tai 100 ja 150 euron välillä, ero ei ole tilastollisesti merkitsevä. Jos kuntalisä oli 150–200 euroa, äidillä oli 18 prosenttia pienempi ehdollinen työllistymistodennäköisyys kuin äidillä, jolle ei maksettu kuntalisää.

Kuntaliiton vuonna 2020 julkaiseman Selvitys kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisistä ja niiden maksatusperusteista sekä palvelusetelistä mukaan 42 % kunnista arvioi, ettei kuntalisän maksamisella ole merkittävää vaikutusta perheiden valintoihin varhaiskasvatuspalveluiden suhteen. Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2020 keskimäärin 171 euroa/lapsi. kuntalisää maksoi vuonna 2020 yhteensä 55 kuntaa.

Siihen, milloin perheet siirtyvät käyttämään varhaiskasvatuspalveluita, vaikuttavat monet tekijät kuten työllisyystilanne tai perheiden tyytyväisyys saatavilla oleviin varhaiskasvatuspalvelujen vaihtoehtoihin. Osalle perheistä lapsen kotihoito on myös arvovalinta, eikä kuntalisän maksatuksen arvioida määrittävän kotihoidon kestoa. Kotihoidon tuen kuntalisää on Vantaalla tällä hetkellä maksettu vain alle 1 v 6 kk ikäisistä lapsista, mutta iso osa tätä vanhemmista lapsista ei ole tälläkään hetkellä varhaiskasvatuksen piirissä. Kuntalisä yksin ei näin ollen vaikuta perheiden ratkaisuihin.

Aiemmat päätökset

Kaupunginvaltuusto on hyväksyessään kaupungin talousarvion 2022 ja taloussuunnitelman 2022–2025 (13.12.2021 § 8) käsitellyt lasten kotihoidon tuen kuntalisää ja päättänyt, ettei se sisälly talousarvioon 1.8.2022 alkaen.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on kokouksessaan 24.1.2022 § 7 päättänyt, että lasten kotihoidon tuen kuntalisä lakkautetaan 1.8.2022 alkaen.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala ei näe tarkoituksenmukaisena lähteä vallitsevassa tilanteessa tekemään selvitystä kuntalisän euromääräisestä korotuksesta ja tuen laajentamisesta koskemaan alle kaksivuotiaita lapsia.

Kaupunginhallitus 14.2.2022 § 18

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Jouko Jääskeläiselle sekä 15 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Jouko Jääskeläisen sekä 15 muun valtuutetun aloite kotihoidon tuen korottamiseksi ja laajentamiseksi

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Mikko Mäkelä, puh. 050 3417386, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kati Timo, puh. 040 5772018 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi